

Янішевський О. Л.,
аспірант,
Житомирський державний університет
імені Івана Франка

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ЛЮБОВІ ЯК ОСНОВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ЧАСУ

Після повномасштабного вторгнення, здійсненого Росією на територію України, українське суспільство не лише стикнулось з жахами війни на індивідуально-психічному рівні, алей й сама українська державність опинилась під загрозою зникнення з політичної карти світу. Беручи до уваги аналітику провідних зовнішньополітичних експертів та журналістів, а також враховуючи історичні відносини з Росією, формується безперечний висновок стосовно деструктивних, по відношенню до України, намірів агресора. Для Росії недостатньо лише загарбати певну територію України: вона має намір повністю знищити українську державність.

Незважаючи на превалюючу на всіх матеріальних рівнях перевагу Росії, Україні вдалось не лише зберегти свою державність та значущість на політичній карті світу, але й призупинити переважаючого в чисельності ворога на східних областях, не даючи змоги пройти далі. Такий титанічний жорсткий опір українців був та є обумовлений не стільки правильною підготовкою українського уряду до війни, скільки завдяки духовній стійкості українців та розуміння необхідності згуртування для захисту країни. Сама ж необхідність згуртування та захисту України, повністю осмислено чи не кожним захисником, відбулася (та є дійсною) завдяки репрезентацією Україною, на державному та соціальному рівнях, *духовних цінностей любові*.

Основною цінністю усіх цивілізованих країн, котрі поважають міжнародне право, є *любов до життя*. Так, справжня любов до власного життя, за думкою Е. Фромма та В. Франкла, в підсумку є *любов'ю до всього людства*

[1], [2]. Звідси, країни, котрі слідують принципам любові, можна розрізнити від інших, проаналізувавши їх діяльну політику: якщо відображенням їх зовнішньої та внутрішньої політик, як на законодавчому, так і соціальному рівнях, є *свобода людської діяльності*, це і є тим самим підтвердженням слідування цінностям любові. Це можливо в тих країнах, громадяни та органи влади яких мають пролюдську позицію та прагнуть до гармонійних соціальних та міждержавних відносин. Відповідно, оскільки вся українська історія прошита нитками усвідомлення та боротьбою за цінності свободи й незалежності, Україна і є тим самим носієм-представником любові до життя та, відповідно, до людства.

Іншим принциповим виявленням любові є *емпатійне, діяльне розуміння цінності кожного людського життя*. Російсько-українська війна, найбільше з часів Другої світової війни, є, в першу чергу, онтологічним протистоянням цінностей. Україна, як представник країн, які поважають міжнародне право, в основі якого стоїть *усвідомлення великої цінності кожного людського життя*, і Росія, як представник діючих в площині власних егоїстичних інтересів, при цьому знецінюючи людське життя заради досягнення власних (авторитарних) цілей. Політичний курс України, ще задовго до повномасштабного вторгнення та АТО, був чітко обраний у напрямку до вступу в ЄС та НАТО: обраний не лише для сприяння захисту незалежності та свободи української державності, але й завдяки ціннісному орієнтуванню країн ЄС та НАТО, до яких прагнуло і прагне українське суспільство – *високої цінності людського життя та свободи людської діяльності*.

Українська державність завжди мала певні внутрішньополітичні проблеми, зокрема, некомпетентні органи влади, корумпований уряд тощо, дії котрих призводили не лише до дисбалансу соціальної забезпеченості українських громадян, але й до появи низки законів, які обмежують права українців під час воєнного стану. Відповідно, такі необхідні компоненти любові як *повага, турбота, відповідальність та знання*, перекреслюються органами влади, у першу чергу через «блага» корупції, що, відповідно, впливає і на громадян [2]. Особливо зараз, у воєнному стані, дії уряду призводять до обурення українців, оскільки, окрім жахаючих воєнних дій та наслідків, українець має ще виживати, враховуючи недалекоглядні, репресивні, часто антиконституційні дії з боку парламенту та президента (провальне та репресивне керівництво мобілізацією, введення величезних штрафів на фоні непродуманих законів, неможливість виїзду закордон чоловіків-підприємців,

відсутність довгострокової підтримки ветеранів, зміна осіб, які підозрювані в корупції на інших без заміни відповідних процесів тощо). Саме за таких дій, які ідуть врозріз основним цінностям українців, *цінностям любові до людського життя (свобода діяльності та повага до кожного)*, українці масово нелегально виїжджають або перестають бути вмотивованими волонтерами чи військовими. Цінність громадян нівелюються на фоні корумпованих осіб, котрі не лише багатіють, але й розкрадають кошти з бюджету України, що прямо впливає на поточний рівень економіки і ще більше вплине на післявоєнний період відбудови. Усі такі дії влади можуть невдовзі призвести до втрати розуміння українцями, за які *державні цінності* і чому вони борються. Це, відповідно, може перерости у тотальну зневіру в *доцільність існування українського*, оскільки основні ціннісні засади зникнуть на фоні потреби у *індивідуальному виживанні*.

Для того, щоб українська державність витримала випробування воєнного та післявоєнного часів, необхідна *негайна* активна робота над помилками. У першу чергу, влада має викорінити корумпованість довгостроковими та короткостроковими рішеннями, а також спрямувати внутрішньополітичний державний законодавчий курс, зважаючи на цінності любові до кожного людського життя, до кожного українця, максимально вивільнивши громадян з репресивно-обмежувальних законів та сприяючи цінностям *свободи діяльності та поваги до цінності життя* кожного українця. Українці має бачити перспективу в державі через можливість свободної реалізації власної діяльності та розумінням, що цінність його життя діяльно, не на папері, захищається законодавством. Кожен українець та українка, у свою чергу, мають на власному рівні обрати безкорупційний шлях; діяти згідно із сутнісними компонентами любові – *поваги, турботи, відповідальності та знання* – у соціальній (людина-людина), так і державній (громадянин – держава) площинах.

Лише завдяки синергійній праці органів влади та громадян вдасться не лише стійкіше протистояти російській агресії, але й слугувати маяком та прикладом для усіх країн, *чому і для чого варто не боятися та боротися* проти країн, цінностями яких є поневолення та приниження людської гідності заради авторитарної волі до влади. Саме в такий спосіб, з радикальним поворотом у сторону цінностей любові, Україна має шанс вистояти, а також бути побаченою країнами ЄС та НАТО як держава, гідна допомоги, збереження і відстоювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Франкл В. Лікар та душа. Основи логотерапії. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. 320 с.
2. Фромм Е. Мистецтво любові. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 192 с.